

*Д.е.н., проф.Березяню Т.,
Здобувач 4 курсу Нурієв Е.,
Здобувач 4 курсу Нурієв Р.*

Актуалізація мотивації в параметрах корпоративної соціальної відповідальності.

Внесок молодих вчених у розбудову сучасного менеджменту підприємств: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Київ, 23-24 листопада 2022 р.: тези доповідей. – К.: НУХТ, 2022. – (189 с)С.125-130

27.

УДК 338

*Березяню Тамара Володимирівна
Д.е.н., професор,
Національний університет харчових технологій,
м.Київ, Україна*

РИНКОВА СПЕЦИФІКА ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Анотація. Формування національного ІКТ ринку відбувалась в період розвитку приватного підприємництва, заміни концепції вирівнювання на концепцію «конструювання вузлів отримання прибутку та забезпечення ефективності». Розкриття інформації визнано одним із основних правил корпоративного та державного управління, що підтверджено в рамках доведеної ефективності застосування Індексу прозорості, яке фінансується USAID. Аналізу означених складових в сфері ІКТ присвячено дану статтю.

Ключові слова. Інтернет-комунікаційні технології, формування ринку, прозорість, чинники впливу, національна безпека

Наголос на ролі інформації у якості засобу розвитку серед факторів виробництва сучасного суспільства підкреслюється вже декілька десятиліть.

В доповіді ЮНЕСКО «До суспільств знань» («Towards Knowledge Societies») надано обґрунтування того факту, що інформаційне суспільство є першим щаблем побудови та переходу до суспільства знань. Як новий тип суспільства інформаційне суспільство зафіксоване в результируючих документах Всесвітнього саміту по інформаційним спільнотам (The World Summit on the Information Society, WSIS). Згідно з прийнятими рішеннями інформаційним суспільством визнається тип суспільства, в якому найбільш важливою економічною та культурною діяльністю стає створення, розповсюдження та обробка інформації.

Проте, засоби досягнення статусу інформаційного суспільства значним чином відрізняються. Відмінність полягає у обраному засобі досягнення економічних переваг та обґрунтовується відповідними теоретичними підходами за рахунок яких формується інформаційне суспільство:

«технологічний» (американський). Означений підхід акцентує увагу на створенні інформаційно-комунікаційних технологій;

«соціальний» (європейський). Цей підхід сформовано в рамках соціального суспільства, тому на чолі міститься принцип підвищення якості життя в процесі конструювання інформаційного суспільства, значущості інформації для розвинення особистості, стабільного зростання, прозорості, розширення демократії, підвищення відповідальності державного управління перед спільнотою [2-6].

Кардинальна відмінність означених підходів міститься у меті інформатизації суспільства. В технологічному підході мета – це збереження лідируючих переваг по витратах та концентрація контролю за новими джерелами грошового потоку. Соціальний підхід орієнтований на активізацію творчих та креативних можливостей особистостей та господарчих суб'єктів – це шлях розширення.

Відмінності підходу до формування інформаційного суспільства впливають і на завдання «забезпечення стійкого розвитку». Технологічний підхід консервує недолік постіндустріального суспільства: нестійкість розвитку, - тоді як соціальний підхід прагне забезпечити поєднання економічних, екологічних та соціальних імперативів. Проте, слід зауважити, що технологічний підхід має перевагу по швидкості процесів, адже оптимізація по одному параметру завжди більш ефективна ніж по декільком.

Початком становлення національного ринку інформаційно-комунікаційних технологій, на наш погляд, слід вважати започаткування та активізацію в Україні проекту Представництва Світового банку «Україна – розвиток через Інтернет», відкриття програми «Інноваційний трамплін: інформаційно-комунікаційні технології для добробуту України» (програма розвитку ООО в Україні), а також впровадження спільного проекту «Глобальна Ініціатива в розвитку Інтернет політики» (Global Internet Policy Initiative, GIPI) Центру Демократії та Технологій (Center for Democracy and Technology) та Інтерньюз (Internews Network).

Протягом 2000-2003 рр. відбувались зустрічі, підписання угод, формування структури управління ринком, розстановка сил і визначення майбутніх основних гравців ІКТ-простору. З метою аргументації прикінцевих висновків дослідження та підтвердження достовірності наведених фактів послідовно розглянемо внутрішні і зовнішні кроки цього процесу.

Цей період слід вважати відправною крапкою у формуванні майбутньої конструкції ІКТ-ринку України.

Проте, вже з перших кроків вимальовується структура функціонування ІКТ ринку: політика США-національна державна влада-приватний сектор.

У своєму звіті №PID10710 від 28.12.2001 року за проектом “Ukraine-E-Development” (P074885) до штаб-квартири Групи Світового банку А.Міхнев (керівник проекту) оцінює місткість українського Інтернет-ринку у 1000000 постійних користувачів, з яких 20% - держслужбовці, 30-40% - корпоративні

клієнти, 10-18% - представники середнього та малого бізнесу, 22-30% інші. При цьому з 23969 сайтів 80% - російськомовні, 14% - на українській мові, 4% - двомовні. За рахунок інтенсивних інвестувань зарубіжні компанії стали ведучими гравцями на ринку телекомунікацій України. Практично всі мережеві оператори та головні Інтернет-провайдери створено за участю іноземного капіталу. Більшість веб-порталів фінансується також зарубіжними компаніями. 63,5% українських компаній не мають власних корпоративних веб-сторінок.

Зовнішню організацію національного ІКТ ринку було направлено на створення постійно зростаючого грошового потоку в інтересах міжнародних організацій.

Це підтверджується структурою національного ІКТ-ринку, яка складається із наступних елементів:

- Імпортує технічне та програмне забезпечення інструментів е-комунікацій;
- Структура е-комерції;
- Структура та організація рівня проникнення Інтернет;
- Застосування цифрових платіжних систем;
- Формування українського хабу з метою експорту програмного забезпечення;
- Створення цифрової комунікаційної мережі;
- Електронна освіта;
- Електронне управління;
- Збирання та обробка інформації.

В наслідок зовнішнього управління формуванням ринку вигодонабувачами напрямків стали:

- Microsoft – програмне забезпечення;
- Apple Inc. – електроніка, інформаційні технології;
- Alphabet Inc. (GOOGLE) - електронні зв'язки, інтернет сервіси, відеохостінг, додатки;
- Facebook – соціальна мережа, Інтернет,
- JPMorgan Chase – банківська справа;
- Intel – технології збору, обробки інформації та корпоративного управління,
- AT&T – телекомунікація;
- Netflix – розважальні платформи;
- PayPal – платіжні системи;
- eBay – інтернет-торгівля.

В означений період відбулось формування внутрішнього посередника/розпорядника розподілу бюджетних, грантових та фондів коштів в системі ІКТ, через яких здійснюється лобіювання та тиск на державне управління в інтересах монополістів ІКТ грошових потоків.

Опрацювання дослідницького матеріалу дозволило зробити низку висновків:

- Впровадження ІКТ сприяло зміні способу функціонування національної економіки і суспільства;
- Всі напрямки розвитку національного ІКТ-ринку мали чіткий зовнішній контроль, інструментами якого виступали представництва СБ, міжнародних організацій, фондів;

- Початковий період формування ринку відзначено формуванням спільного міжнародного та корпоративного лобі впливу на державне управління та контроль напрямку розвитку ІКТ-ринку;

- На початковому періоді організації ІКТ ринку відбулась конвертація індивідуальної адміністративної влади в корпоративну власність;

- В наслідок залежності від імпортованих е-технологій національний ІКТ ринок відкритий для безперешкодного збирання, передання, обміну та розповсюдження інформації та її викривлення;

- Сформована за рекомендаціями зовнішніх консультантів мережа громадських та комерційних угруповань в сфері ІКТ формує та приймає на себе представництво суспільної думки, що робить її вагомим засобом впливу на систему управління;

- Зростає масштаб вакууму державного управління напрямками розвитку ІКТ сфери;

- Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки потребує відновлення принципів державної безпеки в сфері ІКТ;

- Відсутність державної політики розвитку цифровізації національного господарства, забезпечення доступу до ІТ послуг широких верств населення закладає основи майбутніх цифрових розривів, закріплює на майбутнє фундамент наздоганяючого розвитку суспільства;

- Забезпечення національної безпеки стає проблематичним.

На наш погляд потребують подальшого дослідження економічні напрямки та перспективи сучасного стану національного ІКТ ринку, а також баланс внутрішнього та зовнішнього розвитку. Оскільки структура економіки під впливом цифровізації суттєво змінюється потребує дослідження трансформація ринків праці та освіти.

Література

1. Brzezinski Zb. Between Two Ages. America's Role in the Technetronic Era. N.Y., 1970.
2. Lisbon Strategy. Europe glossary. URL : http://europa.eu/scadplus/aboutglossary_en.htm
3. Europe at the Forefront of the Global Information Society: Rolling Action Plan. URL : [http://www.epractice.eu/files/media/media_441.pdf.](http://www.epractice.eu/files/media/media_441.pdf) /
4. Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions// A Digital Agenda for Europe COM/2010/0245 f/2.
5. OECD Digital Economy Outlook 2017.URL: <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf>
6. Shaping the Digital Single Market. European Commission. URL : <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/shaping-digital-single-market>.
7. Global Internet Police Initiative. URL : www.gipiproject.org
8. GIPI. URL : www.gipi.internews.ua
9. Інформаційне Суспільство України. URL : www.Isu.org.ua
10. Дзеркало тижня. 15-21.12.2001. URL : <https://zn.ua> проведено дискусію «Інформаційні технології – основа прогресу».
11. Брамс А. Інформаційний сектор українського інтернету. Харківська правозахисна група. URL : <https://khp.org/1081365198>
12. Чем сердце успокоится. Газета «Сегодня» від 08.05.2002 р.

13. UIA. URL : <https://inau.ua/en/node/44>

14. Український портал розвитку. URL: <http://www.e-ukraine.org>